

PERSBERICHT 17 maart 2009

PPS-projecten volgens Rekenhof onvoldoende onderbouwd en vooral gericht op budgettaire neutraliteit

Tijdens de legislatuur 2004-2009 heeft de Vlaamse Regering tal van PPS-projecten en -programma's opgezet om haar investeringsdoelstelling te realiseren. Het Rekenhof heeft vastgesteld dat bij de opstart en verdere voorbereiding van de PPS-projecten meer aandacht dreigt te gaan naar de ESR-neutraliteit dan naar de operationele en financiële meerwaarde. Hoewel telkens mededinging is georganiseerd, hebben de overheden de risico's en de kostprijs onvoldoende ingeschat. Het gebrek aan doorgedreven standaardisatie is nadelig voor de efficiëntie en transparantie van de projecten. Ook de informatievoorziening aan het Vlaams Parlement blijft onvolkomen, zeker op het vlak van de budgettaire impact van PPS. Zowel de onderbouwing, voorbereiding als informatieverstrekking zijn dus voor verbetering vatbaar, als de Vlaamse Regering via PPS daadwerkelijk meerwaarde wil realiseren.

PPS bij de Vlaamse overheid

Door het Europese Stabiliteitspact staat de Vlaamse overheid voor budgettaire beperkingen: klassieke overheidsleningen noch begrotingstekorten zijn mogelijk om investeringen te realiseren. Daarom besliste de Vlaamse Regering voor haar investeringsdoelstellingen financieringstechnieken te gebruiken die het vorderingensaldo niet beïnvloeden of met andere woorden ESR-neutraal zijn: de zogenaamde alternatieve financiering, met inbegrip van PPS. Het Rekenhof heeft in 2008 de initiatie- en voorbereidingsfase van elf PPS-projecten onderzocht.

Onderbouwing

PPS-projecten worden door de overheid opgezet om maatschappelijke, operationele of financiële meerwaarde te realiseren, aldus het PPS-decreet. Met PPS wil de overheid haar beleidsdoelstellingen beter, sneller of doelmatiger bereiken. De initiatiefnemende overheidsdiensten hebben echter bijna nooit een meerwaardetoets of *public private comparator* (PPC) uitgevoerd. Dat houdt wellicht verband met de eis van de Vlaamse Regering de projecten budgettair neutraal uit te werken, waardoor alleen alternatieve financiering of PPS als uitvoeringswijze overblijft en te weinig aandacht dreigt te gaan naar andere mogelijke vormen van meerwaarde.

Voor de grote verschillen in structuur tussen de verschillende PPS-projecten kon het Rekenhof geen objectieve redenen vaststellen.

Vorbereiding

Over het algemeen is de reikwijdte van de projecten duidelijk afgebakend, maar sommige projecten zijn in de loop van de gunningsprocedure nog enigszins gewijzigd, wat voor vertraging heeft gezorgd en ook invloed heeft gehad op de kostprijs. Voor het merendeel van de projecten heeft de overheid de risico's vooraf slechts minimaal geanalyseerd. Er zijn geen aanwijzingen dat de kandidaten ongelijk werden behandeld.

De ramingen die de Vlaamse overheid heeft opgemaakt bij de opstart van de PPS-projecten, zijn vaak oppervlakkig. De uitwisseling van leerervaringen verloopt ad hoc, informeel en te weinig gestructureerd. Standaarden voor o.a. procesverloop en risicoverdeling zijn binnen de Vlaamse overheid nog onvoldoende ontwikkeld. Dat heeft geleid tot hoge transactiekosten, verhoogde complexiteit en beperkte doorzichtigheid. Het Vlaams Kenniscentrum PPS speelt bij de kennisoverdracht een belangrijke(re) rol.

Parlementaire machtiging en controle

Elk onderzocht project, zowel het initiatief als de eraan verbonden participaties en waarborgen, is door de decreetgever toegelaten. Van de faciliteiten van het PPS-decreet wordt echter nauwelijks gebruik gemaakt. De beschikbare budgettaire informatie over PPS-projecten laat niet toe in te schatten in welke mate de betaalverplichtingen de toekomstige beleidsruimte hypothekeren. De verslagen van de Vlaamse Regering zijn niet helemaal volledig en wijzen de project-specifieke knelpunten niet aan. De informatie is ook niet afgestemd op de begrotingsdocumenten.

Reactie Vlaamse Regering

De Vlaamse Regering meent dat PPS een unieke investeringshefboom is om de noden van de samenleving te lenigen en zo maatschappelijke meerwaarde te realiseren. De aanbevelingen van het Rekenhof liggen volgens de Vlaamse Regering in de lijn van door de Vlaamse overheid al genomen of geplande initiatieven.

Financiële crisis

Het Rekenhof beëindigde zijn onderzoek in augustus 2008. De financiële crisis heeft ook gevolgen voor de lopende en de geplande PPS-projecten en alternatieve financieringen. Het vastleggen van een financiering tegen de oorspronkelijk ingeschatte voorwaarden blijkt voor een aantal projecten erg moeilijk. Omdat het Rekenhof zijn onderzoek echter heeft gefocust op de opstart en voorbereiding van de projecten en het internationale auditnormen toetste, blijven de conclusies en aanbevelingen van de audit relevant.

Het auditverslag *Publiek-private samenwerking bij de Vlaamse overheid* is bezorgd aan het Vlaams Parlement. Het integrale ver-

slag en dit persbericht zijn beschikbaar op de website van het Rekenhof (www.rekenhof.be).

Contactpersoon:

Vlaamse cel Publicaties: Terry Weytens, weytenst@ccrek.be, 02/551.84.66 of Marc Galle, galle@ccrek.be, 02/551.86.65.